

Trine Pertou Mach i RÆSON:

Regeringens rolle i krisen

”Regeringen har skabt den politiske situation, hvor 12 tegninger kan få bægeret til at flyde over.” Det mener Trine Pertou Mach, der skriver: ”Danmark maste sig selv ind i et politisk hjørne, da Statsministeren valgte en spinstrategi, som gjorde sagen til et spørgsmål om ytringsfrihed. Et stærkt træk i Venstres igangværende kommunalvalgkamp - men en katastrofe i den efterfølgende internationale konflikt, fordi Danmark ikke havde nogen mulighed for at komme ud af sagen, uden at undsige ytringsfriheden.”

Af Trine Pertou Mach

Danmark gennemlever den mest betydningsfulde politiske krise i nyere historie: landet, der var kendt som 'the country of cheese', er nu del af en ny ondskabens akse – bestående af os, USA og Israel. Dannebrog var i årtier en formidabel døråbner, når man rejste rundt i verden. Udenrigs- og udviklingspolitisk var flaget forbundet med åbenhed, engagement, udsyn, demokrati, tolerance og frihed fra store værdiimperialistiske koalitioner. Nu er det et trist og falleret kors over Dansk Folkepartis åndelige indtog på regeringstaburetterne og besættelse af regeringens sjæl - og et logo for et arrogant, islamofobisk vedhæng til en militariseret amerikansk udenrigspolitik.

Vredens kilder

Regeringen har forsøgt at placere ansvaret for krisen hos et par håndfulde imamer m.fl., der har været på rundrejse med en mappe, der bl.a. indeholdt Jyllands-Postens tegninger. En ret komisk tanke: 5 mand og en mappe skaber en uslukkelig vrede, får sat ambassader i brand og titusinder af demonstranter ud på gader og stræder! Nok en overvurdering af de pågældende imamers politiske indflydelse - hvis det er den magt, de har, har det ihvertfald interessante perspektiver for det næste Folketingsvalg.

Det var ikke tegningerne alene, som der blev reageret på – hverken fra de muslimske landes ambassadører, fra de danske muslimske borgere eller fra de danske imamer (som for nogles

vedkommende er voldsomt reaktionære - så er dén besværgelse leveret!). Tegningerne skal betragtes i sammenhæng med fx udfaldene fra Radio Holger, Louise Frevert og Brian Mikkelsen som eksempler på en stigmatiserende kampagne mod islam og vores muslimske mindretal. Og for de danske imamer blev de dråben, der fik dem til at kaste sig ind på den politiske scene.¹

Det var ikke tegningerne alene, der skabte bølgen af vrede. I mange muslimske lande var vreden og frustrationen der i forvejen og fandt blot endnu et afsæt. Frustrationen bunder blandt andet i lokale, indenrigspolitiske forhold - og tegningerne har samtidigt været nyttige i interne magtkampe i stater, der langtfra er demokratiske. Men vreden har også rod i en international politisk kontekst, som Danmark har bidraget til at gøre endnu mere ustabil og konfrontatorisk: Siden 11. september 2001 er dæmoniseringen af islam taget til. Ofte har man verbalt koblet islam og terrorisme, og i stigende grad har Vesten betragtet sin politik overfor muslimske lande som et led i terrorbekæmpelse (f.eks. i den danske regerings Arabiske Initiativ). Læg hertil Afghanistan-angrebet, Guantanamo, den ulovlige krig mod Irak, og fortsættelsen af den årtier-lange laissez-faire-politik overfor Israels besættelse af Palæstina.

¹ Alle ville de rette op på islams image, og nogle samtidig profilere sig selv som de sande håndhævere for danske muslimer. En ret almindelig form for moderne politisk handlen, blot har aktørerne andre navne end Rasmussen, Rohde og Bendtsen. Og, som det er vane i nogle dele af det politiske spektrum, brugte imamerne det ekstreme til at illustrere det normale i Danmark.

Statsministerens spin

Men Danmark maste sig selv ind i et politisk hjørne, da Statsministeren valgte en spinstrategi som gjorde sagen til et spørgsmål om ytringsfrihed. Et stærkt træk i Venstres igangværende kommunalvalgkamp - men en katastrofe i den efterfølgende internationale konflikt, fordi Danmark ikke havde nogen mulighed for at komme ud af sagen, uden at undsige ytringsfriheden. Ja, sagen handler om ytringsfrihed - men den handler lige så meget om respekt for andre mennesker, om viljen til demokrati i en globaliseret verden og om skabelsen af et ordentligt og værdigt samfund, i mange forskellige lande men hvilende på fælles politiske værdier.

Foghs respektløse og utidige afvisning af både de muslimske ambassadører og af Den muslimske Verdenskongres - der favner 57 lande og over en milliard mennesker - har et direkte ansvar for eskaleringen. Den muslimske Verdenskongres krævede *ikke*, at Fogh skulle gribe ind overfor Jyllands-Posten, men viste stærk bekymring over sagens betydning for den 'sociale integration af danske muslimske borgere'. Hermed viste kongressen stor indsigt i den vestlige verdens problemer og udfordringer - en indsigt, som desværre ikke er blevet den danske regering til del.

Alligevel lykkedes det Foghs effektive spindoktorer at gøre krisen til et spørgsmål om ytringsfrihed - hermed vandt de første omgang, og sikrede sig ro på Christiansborg. Det syntes rimeligt at regeringen havde behov for arbejdsro i de dage, hvor situationen var mest alvorlig. Men derudover var borgfreden ude af trit med situationens alvor. Udvisning af solid opposition, en afvisning af den falske præmis om ytringsfrihed, et krav om at statsministeren tog afstand på vegne af det officielle Danmark, et brud med billedet af 'et Danmark der står sammen' - alt dette ville have kunnet gøre andre udfald mulige. Hvorfor udløste det ikke massiv kritik, at Fogh's eneste svar på ambassadeangrebene var at appellere til USA om hjælp - for øjnene af en arabisk verden, der ser amerikansk udenrigspolitik som et af hovedproblemerne? Dén appel gjorde kun Danmarks anseelse endnu mere flosset. Vi ved jo godt, at det er farligt at give regeringen arbejdsro. Det er en løsgående regering, som sammen med Dansk Folkeparti har indført institutionaliseret diskrimination.

Og det var denne politik, der fik krisen skubbet ud over kanten. Loyalitet overfor regeringen er i virkeligheden absurd, med mindre man deler Foghs krigslyst i Irak; glæden ved en ensidig amerikansk orienteret udenrigspolitik; nedskæringer i

u-landsbistanden; den stadigt mere diskriminerende og bekymrende udlændingepolitik; hetzen mod minoriteter af anden etnisk herkomst end Pia-dansk; den reaktionære alliance med Dansk Folkeparti; den stadigt mindre virkelighedsnære beskrivelse af Danmarks fortrinligheder; værdikampen nationalt og globalt; arrogancen overfor krænkelse af andres kulturelle baggrund og evolutionsteoretiske forklaringer på hvorfor muslimer ikke forstår 'den demokratiske vesterlændings' trang til at fornedre det kæreste, muslimer har. Regeringen har skabt den politiske situation, hvor 12 tegninger kan få bægeret til at flyde over.

Hvorfor udløste det ikke massiv kritik, at Fogh's eneste svar på ambassadeangrebene var at appellere til USA om hjælp - for øjnene af en arabisk verden, der ser amerikansk udenrigspolitik som et af hovedproblemerne?

Hvem ville Jyllands-Posten hjælpe?

Konflikten kan ikke blot forklares ved Jyllands-Postens behov for at manifestere overmagt over en minoritetsgruppe, som vi alle ved er magtesløs i den konfrontation.² Når man indleder 'krig' mod en åbenlyst langt svagere part, bliver resultatet aldrig nyttig dialog, men derimod: en mental massakre og en uforsonlig polarisering af befolkningen, hvor sejren deles af de ekstreme positioner.

Taberne er de sædvanlige - de almindelige mennesker, der ønsker et værdigt liv med familie, arbejde og respekt i centrum; og kvinderne, ikke mindst de muslimske medsøstre, der er midt i en hård frigørelseskamp (den kamp, som end ikke er slut for den pæredanske del af mit køn). Sejrherrene er de reaktionære kræfter i og omkring regeringen og DF, samt i religiøse mindretalsmiljøer med Hizb ut-Tahrir og imamen Ahmed Akkari i centrale roller. Samtidig har Foghs spin om "ytringsfrihed" vanskeliggjort

---

² Avisens indiskutable ret til at trykke karikaturtegninger af Profeten er ikke truet - og ikke et udtryk for den frihedskæmperånd, avisen gerne vil påkalde sig (i tråd med Foghs angreb på samarbejdspolitikken under 2. verdenskrig).

arbejdet med demokratisering og menneskerettighedsprojekter – et arbejde, der må og skal udføres i ligeværdighed med de millioner af systemkritikere, der lever et stadigt hårdere liv mens Vesten er passivt publikum til autoritære regimers overgreb.

Sammenligningen med den hollandske instruktør Theo van Goghs film om undertrykte kvindelige muslimer er derfor at vende tingene på hovedet. Van Goghs ærinde var at vise støtte til en undertrykt minoritet, mens Jyllands-Posten bidrog til den fortsatte og stadigt stærkere diskrimination mod en minoritet. Hvis man havde villet dialogen om retssamfund, ytringsfrihed og demokrati, hvorfor da angribe profetens skønhed? Hvorfor ikke angribe de kræfter, der udfordrer demokratiet: Sortsjælede imamer, der prædiker kvindens eget ansvar for voldtægt, fordi hun ikke bærer tørklæde - eller som opfordrer nydanskere til ikke at deltage i valgene? Sortsjælede Dansk Folkepartister, der kræver udvisning af anderledes tænkende, og omtaler muslimer og islam som 'folk på lavere civilisationstrin', en 'kræftknode', og som 'en direkte trussel mod Vesten, [der] æder os op indefra og destabiliserer vores samfundsstruktur på ægte gøgeungemaner'?

Det er ikke heroisk at håne, blot fordi man kan. Det er til gengæld modigt at bruge ytringsfriheden til at udfordre dér, hvor det er farligt: At turde slå mod tortur og undertrykkelse, for kvinders rettigheder og journalisters ret til at skrive sandheden. Det gør man mange steder i Mellemøsten med fare for sit liv. Jyllands-Posten 'mod' og modenhed er på niveau med et barn, når det tør råbe frække ord.

Søndag d. 26 angreb Fogh en række grupper for at svigte ytringsfriheden. Logikken var simpel: Angrebet skulle flytte opmærksomheden bort fra de store problemer.

Regeringens rolle

Vi ledes af den mest højreorienterede regering siden 1920'erne. Det koster. V og K dannede regering på baggrund af en usædvanlig barsk valgkamp hvor 'en

hårdere linie overfor muslimer og de fremmede' spillede en central rolle. Dansk Folkepartis politik er åbenlyst islam-hadsk og regeringen lægger ikke afstand til partiets holdninger og ytringer. Og siden valget har VK-regeringen forladt sig både på den yderste højrefløjs støtte – og dens politik. Hermed er en vind af skræmmende magtfuldkommenhed blæst ind over landet.³ Ved kommunalvalget byggede Venstres valgkamp i København på et slet skjult budskab om, at folk med anden etnisk baggrund end dansk er kriminelle. Statsborgerskab er ikke længere en ret man nyder, men noget man skal gøre sig fortjent til. Udlændingepolitikken undergår voldsomme stramninger, og udlændinge smides ud af landet efter forgodtbefindende. Med den såkaldte "startløn" er der indført forskellige rettigheder for indvandrere og danskere. Man kan ikke længere uden videre gifte sig med den man elsker. Og Dansk Folkeparti foreslår, at folk skal kunne vælge "hvid hjemmepleje". I andre lande ville dét blive kaldt institutionaliseret racisme.

Fra dag 1 førtes en generel kulturkamp mod mennesker og institutioner, der kunne tænkes at ytre sig selvstændigt. Nedlæggelse af Det Danske Center for Menneskerettigheder, pure afvisninger af enhver kritik fra internationale instanser (der er sat i verden til at holde øje med, at stater ikke laver overgreb på borgerne) - herunder FNs menneskerettighedskommissær, Europarådet og Den Europæiske Kommission mod Racisme og Intolerance.

Samme magtfuldkomne afvisning af kritik som vi oplever i disse uger, hvor Statsministeren prædiker kæft, trit og retning. Alle har blot at rette ind bag den elitære fortrop. Søndag d. 26 angreb Fogh en række grupper for at svigte ytringsfriheden. Logikken var simpel: Angrebet skulle flytte opmærksomheden bort fra de store problemer. Med sit registrerede partnerskab med Dansk Folkeparti sidder regeringen på en næsten absolut magt med sit automatiske flertal. Magt korrupperer som bekendt; absolut magt korrupperer absolut. Det er betænkeligt, at den største udfordring for demokratiet i Danmark kommer fra dets midte: Regeringen selv.

Samtidig erklærer integrationsminister Rikke Hviilshøj, at hun vil forsætte regeringens tradition med at dele penge ud til vennerne og bruge

³ Landets kulturminister illustrerer denne larmende åndløshed til perfektion. På de Konservatives landsmøde i 2005 kaldte han til massiv kulturkamp mod det, han kalder "parallelsamfund, hvor minoriteter praktiserer deres middelalderlige normer og udemokratiske tankegange".

millioner af skattekroner på ”moderate muslimer”⁴. Det viser, at regeringen fortsat ikke har forstået, at man ikke behøver være ’mønsterperker’ (Jyllands-Postens navn for Naser Khader) for at være en god demokrat. Og det viser, hvordan regeringen bekvemt vil glemme at der i årevis HAR været muslimske organisationer, der har arbejdet socialt, politisk og religiøst og dermed praktiseret islam og demokrati i forening. Men når Naser Khader vil være marionet for Fogh og Kjærsgaard, så har regeringen selvfølgelig heller ikke behov for at vide mere.

Her melder sig spørgsmålet: Ledes vi i virkeligheden af en regering, der kynisk udnytter krisen til - gennem frygten for den ydre fjende - at få folk til at klappe hælene sammen og følge trop? Profettegningerne er blot det seneste eksempel på en fortsat stigmatisering og negativ fremstilling af det muslimske mindretals tro – og dermed: på det politiske, kulturelle og demokratiske skred, vi er vidne til i disse år.

Andre så tegningerne som typiske for fremstillingen af islam som et problem og en barriere for Vestens ’kamp’ for demokrati og fred. Det var det, Den muslimske Verdenskongres påpegede. Det var det, der var argumentet i brevet fra de 11 muslimske ambassadører. Men Fogh valgte, mod Udenrigsministeriets anbefaling, at mis-handle og fordreje henvendelsen i pressen. Statsministeren, der har en fortid som chef for ministeriet for kreativ bogføring! Krisens voldsomhed ville næppe have overrasket så meget, hvis man havde lyttet til den lunde strøm af advarsler, ikke mindst fra ’det intellektuelle parnas’, som er Statsministerens betegnelse for forskere og eksperter med viden og indsigt i Mellemøsten, islam og udenrigspolitik.

Danmarks ansvar

Det er evident, at den stærkt fundamentalistiske og anti-demokratiske brug af islam er en reel og alvorlig udfordring, og at opstandelsen i de muslimske lande derfor ikke handler om de 12 tegninger som sådan. Men bag vreden ligger der også en længe opsparet og fuldstændig rationel vrede, der formodentlig rummer et behov for ”pay-back-time” overfor det Vesten, der i årevis har ført en retorik og politik, der i stort mål

⁴ For, som hun siger, at ”sende et signal om at islam og demokratiske samfund ikke er uforenelige”. I øvrigt: Når nu Naser Khaders nye netværk Demokratisk Muslimer lover at ”kickstarte integrationen” betyder det så, at regeringen aldrig har sat den igang?

satte lighedstegn mellem islam og terrorisme, og som ikke uden grund anses for dobbeltmoralisk og egeninteressestyret magtudøvelse. For den almindelige, ikke-fundamentalistiske araber eller muslim er bægeret formodentlig ved at være fyldt – og det gør det nemmere for politiske aktører at mobilisere protester i så stort tal. Desværre er det lykkedes for medierne at fremstille arabere, der udtrykker sig politisk imod Danmark, som brølende uciviliserede folkemasser med hang til ekstremisme. Måske er det nemmere med en sort-hvid verden - men det har intet med virkeligheden at gøre.

Man kan ikke ignorere, at Danmark har del i en ulovlig angrebskrig – udført i en uhellig alliance med USA. Eller at Danmark har lanceret Det Arabiske Initiativ, der taler om demokrati og dialog, men som er et sikkerhedspolitisk redskab mod radikaliserings og terrorisme og et strategisk redskab til at få styr på Mellemøsten.

Man kan ikke ignorere, at Danmark har del i en ulovlig angrebskrig – udført i en uhellig alliance med USA. Eller at Danmark har lanceret Det Arabiske Initiativ, der taler om demokrati og dialog, men som er et sikkerhedspolitisk redskab mod radikaliserings og terrorisme og et strategisk redskab til at få styr på Mellemøsten. En yderst problematisk cocktail. Fortjener arabere kun demokrati, fordi Danmark og Vesten anskuer dem som potentielle terrorister?

Alligevel ville det være forkert at kritisere Statsministerens ”udenrigspolitik”. Han fører nemlig slet ikke ”udenrigspolitik” - af den simple årsag, at han åbenlyst ikke begriber internationale politiske sammenhænge, endside den arabiske verdens politiske, sociale eller kulturelle dimensioner. Formodentlig har det heller ingen interesse. I stedet føres kultur- og værdikampen ud over grænserne. Statsministeren har centraliseret vigtige udenrigspolitiske beslutninger i sit eget ministerium mens Udenrigsministeriet og Per Stig Møller, der tydeligvis er den eneste i regeringen med

forstand på international politik, er blevet kørt ud på et sidespor.

Regeringen, og ikke mindst Fogh personligt, bærer et direkte ansvar for krisens omfang og dybde. Et ansvar, der ikke kan tørres af på nok så irriterende imamer eller på en ægyptisk ambassadør. Det er et politisk valg at binde Danmark så tæt op på USAs politik. Det er et politisk valg at lyve sin befolkning op i ansigtet og kaste sit land ud i en ulovlig krig. Det er et politisk valg at skille fårene fra bukkene, så statistikkens 1. og 2. generationsindvandrere for altid er religions-bærere og ikke medborgere af kød og blod. Det er uendeligt uansvarlige valg. I en globaliseret verden kan en demokratisk valgt statsminister ikke nøjes med at regere for flertallet. Han må regere for helheden.

Trine Pertou Mach er cand.scient.pol. fra Århus Universitet. Hun arbejder som programkoordinator i Mellemløst Samvirke på Det Arabiske Initiativ (Nordafrika og Mellemøsten), er talsperson for organisationen Udfordring Europa og medlem af SF. Sidder i styrelsen for tænketanken NyAgenda. Specialist i den arabiske verden, menneskerettigheder, demokratisering og civilsamfundsudvikling. Beskæftiger sig en del med kvinders rettigheder i den arabiske verden. 1998-2001 ansat som politisk akademisk medarbejder i EU-parlamentet med fokus på EU's institutionelle forhold (åbenhed, integration, komitologi, traktatforhandlinger og regeringskonferencer). 2001-3 ansat på EU-kommissionens delegation i Kairo, Ægypten, med ansvar for NGO-bistand, civilsamfund, demokrati og fattigdomsbekæmpelse; dækkede menneskerettigheds-situationen i landet. 2003-4 ansat i WWF Verdensnaturfonden, København, som leder af et demokratiudviklingsprojekt i Kaliningrad. Er tidligere talsperson for Junibevægelsen (2000-2005). Har skrevet en række debatindlæg og bidrag til bøger (bl.a. "Udfordring Europa", Forlaget Politisk Revy (2002); "Scenarier for europæisk samarbejde. Hvidbog om fire mulige udviklinger af det europæiske samarbejde" (2004); "Smag på Europa" med Ellen Trane Nørby (2004). Hun er foredragsholder og debattør, og har bl.a. været kommentator for Dagen og dagbladet Information.